Barcelona Glòries
Dialogue & transformation

Barcelona Glòries
Dialogue & transformation

Inauguració de l'exposició
Dijous 12 de juny de 2014, de 18:00 h a 20:00 h

Simposi obert al públic
Dissabte 14 de juny de 2014, de 9:00 h a 18:30 h

The Center for Architecture
536 LaGuardia Place
NY, NY 10012
(212) 683-0023
info@aiany.org

L'Ajuntament de Barcelona va organitzar, el febrer del 2013, un concurs internacional per tal de seleccionar l'equip d'arquitectes que desenvoluparia el projecte de la Plaça de les Glòries Catalanes; amb l'objectiu de transformar una zona de 13 hectàrees i acabar amb el caràcter de nus viari que havia tingut fins al moment. El concurs proposava garantir la nova centralitat de la plaça, resoldre la mobilitat fomentant el transport sustentable, oferir el màxim de zona verda i reorganitzar els equipaments previstos. La Plaça de les Glòries Catalanes va ser projectada per Ildefons Cerdà al segle XIX com a nou centre de Barcelona. Va pensar Barcelona com ciutat reticular moderna desplaçada cap a l'est amb la plaça de les Glòries com a centre. A la seva època, el centre de la ciutat seguia al voltant del nucli romà i medieval. Aquest projecte completa la visió del Pla Cerdà establint un nou centre urbà i recuperant la idea de ciutat verda, ciutat de jardins.

Durant els últims mesos, 10 equips multidisciplinaris han elaborat les seves propostes. Han utilitzat els criteris definits als Acords per Glòries, signat el 2007, després d'un llarg procés de participació ciutadana. El gran nivell de totes les propostes i el gran valor del treball presentat per tots els equips, fa molt interessant presentar-los de manera més amplia. La proposta guanyadora és la presentada per Agence Ter & Ana Coello de Llobet amb el lema "CANÒPIA URBANA".

Els treballs per la transformació de la Plaça de les Glòries és un dels projectes municipals més rellevants pels pròxims anys. Les característiques, especialment per les seves dimensions, i els usos de l'espai, juntament amb la transformació d'un nus viari en un espai públic obert als ciutadans provoca un procés complex i doncs, exhaustivament dividit en diferents fases per tal de minimitzar l'impacte social, econòmic i mediambiental. Cada fase requereix una gran coordinació entre diferents àrees municipals i el suport de tots els agents implicats. En aquest moment, s'està duent a terme la fase de desconstrucció de l'anella elevada.

Ajuntament de Barcelona

1920

1966

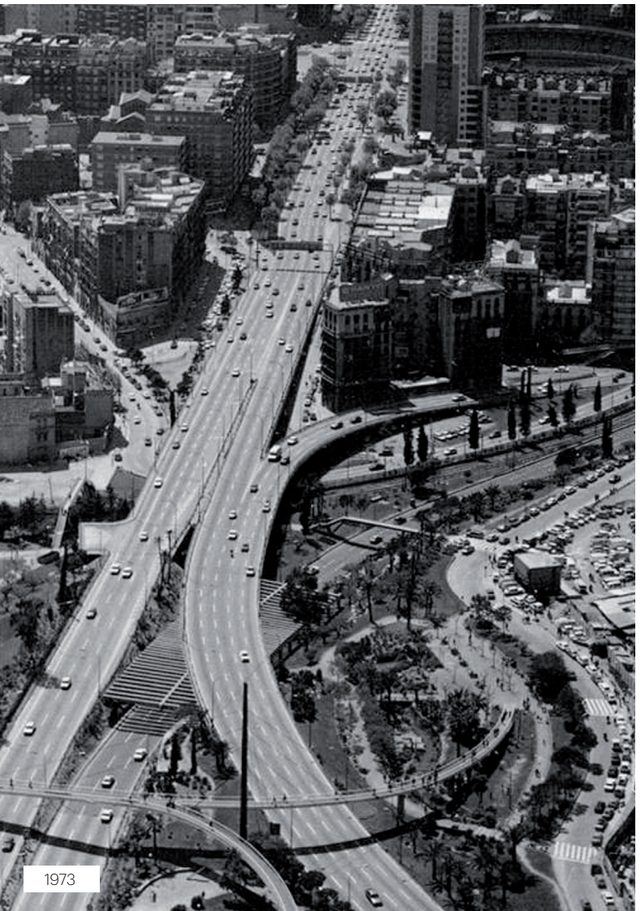
1973

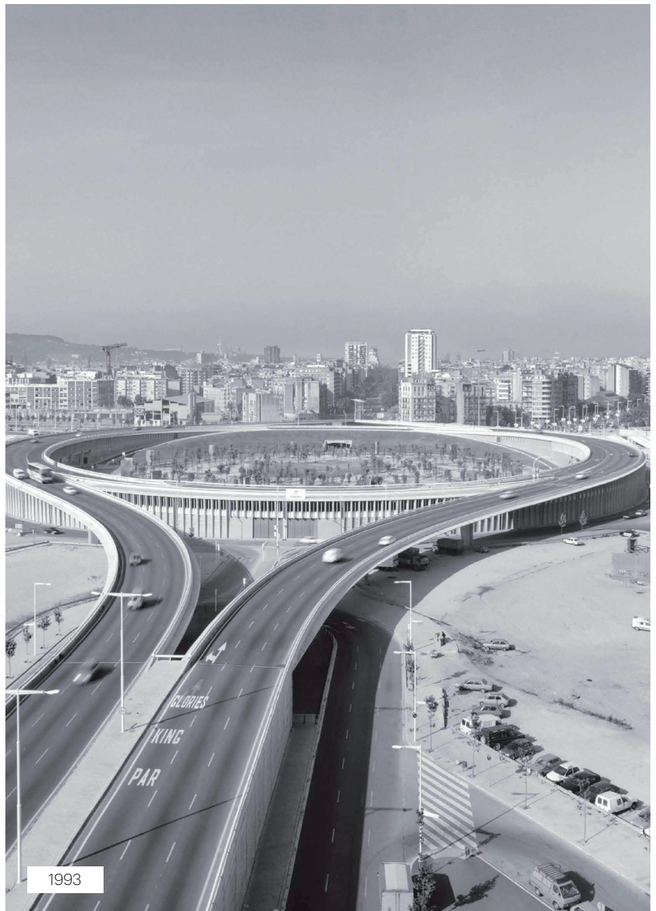

1993

Yesterday

La plaça de les Glòries, història d'una transformació.

L'aspecte de les Glòries ha anat transmutant amb el pas del temps però ara afronta una transformació radical. Ildefons Cerdà al segle XIX, en el nou pla urbanístic de Barcelona, ja la va proposar com a centre de la ciutat. Però la seva visió no va poder prendre forma perquè amb l'arribada del ferrocarril la plaça es va convertir en una confluència de línies de tren i tramvia. Als anys seixanta l'automòbil es va apoderar de l'espai i el va transformar en un dels principals nusos viaris de la ciutat. I a les Olimpíades del 1992, en un intent d'ordenar el trànsit, es va fer una anella viària elevada que va afegir un obstacle més per als vianants. Ara però, ha començat una nova etapa per a les Glòries en la que el model de mobilitat radial donarà pas a un model de mobilitat distribuïda. En els propers anys el trànsit d'entrada i sortida de la ciutat es soterrarà i es mantindran alguns vials en superfície per garantir la mobilitat a l'entorn de la plaça, que es transformarà en un gran parc. Així es farà realitat un canvi de model que potenciarà l'escala humana de la ciutat i la farà més amable, accessible, segura i intel·ligent. Les persones passaran a ser la prioritat i es resoldran les seves necessitats apostant pel transport públic i una mobilitat sostenible i integradora.

Superfície
27,6 ha

Tràfic actual
100.000 vehicles/dia per l'anella
+ 54.000 vehicles/dia en superfície

Transport públic i la mobilitat sostenible
- **Implantació de la nova xarxa de bus + carril bus d'entrada i sortida per la Gran Via**
- **Bona interconnexió entre els diferents tipus de transport públic (metro, bus i tramvia)**
- **Millora de la continuïtat dels carrils bici**
- **En el tram de la plaça, la Diagonal serà un espai per a vianants**

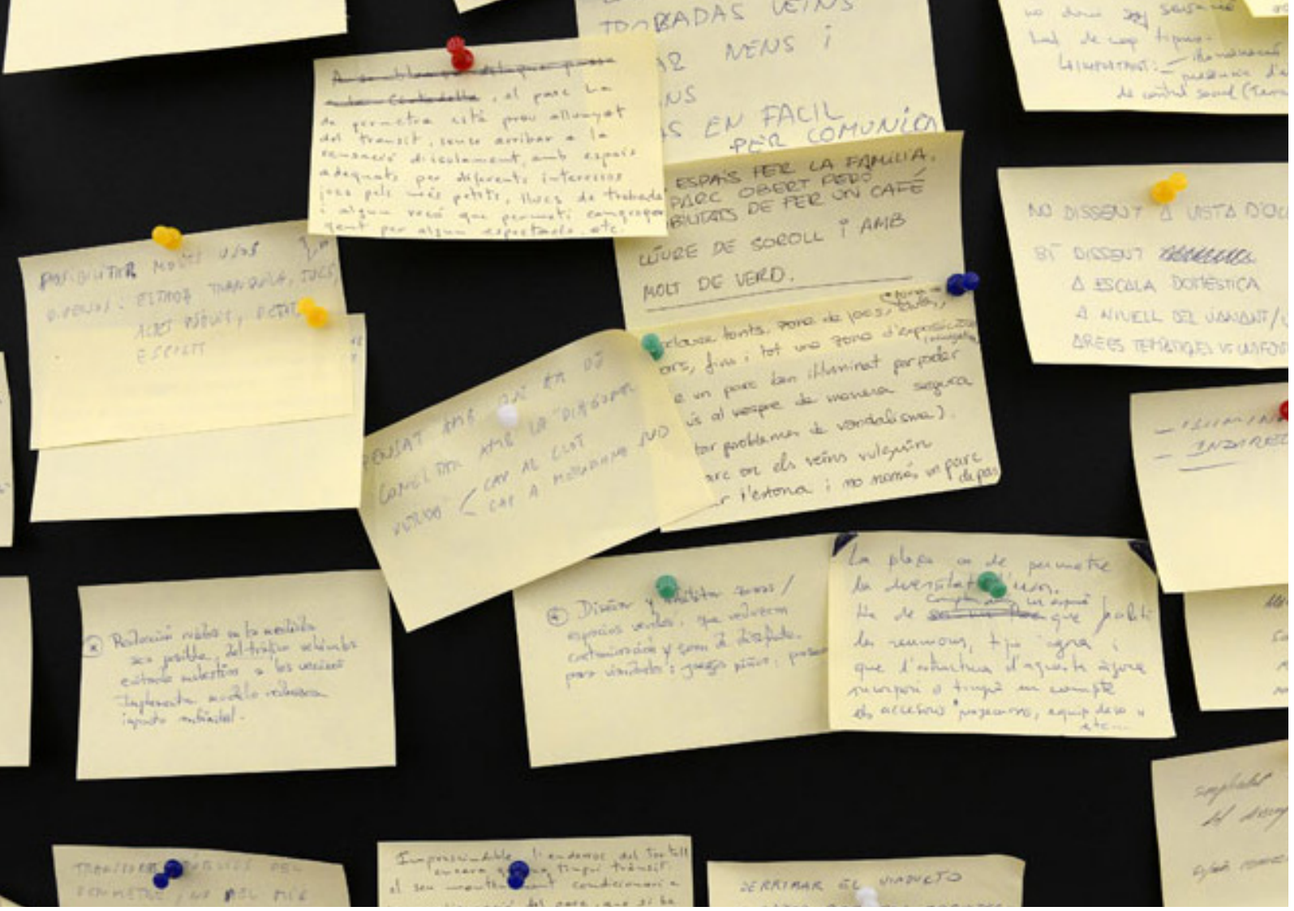

Listening & voting

El diàleg amb els ciutadans com a motor del canvi.

Els veïns dels entorns de les Glòries sempre s'han imaginat una plaça adaptada a les seves necessitats. Per fer-la realitat, al 2003 l'Ajuntament va iniciar un procés participatiu que va recollir totes les propostes de les entitats veïnals per millorar l'espai. Aquest diàleg entre l'administració pública i els ciutadans es va posar sobre el paper al 2007 amb la signatura d'un compromís comú que es va incloure en la Modificació General del Pla Metropolità. La iniciativa de canviar la plaça neix doncs de les necessitats dels ciutadans que són precisament les que estan marcant la transformació de les Glòries. Tot el que es fa compta amb el consens dels habitants que també han tingut un paper decisiu en el concurs internacional que s'ha organitzat per projectar i construir l'interior de la plaça de les Glòries. Al 2013 l'edifici d'última generació Disseny Hub va acollir unes Jornades Ciutadanes per fer arribar als 10 equips d'arquitectes concursants les opinions i necessitats dels ciutadans i entitats de la ciutat. I el jurat que finalment va triar el guanyador estava format tant per experts com per representants veïnals.

Ideas around the World

Les Glòries, un projecte d'abast internacional.

Una de les obres més ambicioses del projecte de les Glòries és la creació d'un parc. Un nou pulmó verd per a la ciutat de 13 hectàrees. Per assolir un objectiu tant important l'Ajuntament de Barcelona va decidir obrir aquest projecte a idees de tot el món i va convocar un concurs internacional per idear i construir el nou parc de les Glòries. 10 participants havien d'adaptar les seves propostes a les opinions dels ciutadans i van fer-les tenint en compte tots els punts del compromís signat entre l'Ajuntament i els veïns. La proposta guanyadora va ser Canòpia Urbana de la UTE Agence Ter & Ana Coello De llobet.

En la primera fase del concurs, 55 propostes d'arreu del món el jurat en va seleccionar 10:

Projecte guanyador
UTE Agence Ter & Ana Coello de Llobet

Projecte menció
UTE Fuses – Viader – Perea – Mansilla – Desvigne

Projectes finalistes
UTE Emba Estudi Massip Bosch Arquitectes – Topotek Gesellschaft Von Ladschaftsarchitekten Mbh

UTE Porras La Casta Scp – Rubio&Alvarez Sala SL

UTE Bailorull – Galí-Izard Nebot – Pagés Viu – Remoue – Tsukamoto- Atelier Bow Wow

UTE MBM Arquitectes, S.L.P. – Beth Galí, S.L.P. – Cicsa, S.A.

UTE Enric Serra – Moisés Gallego – Màrius Quintana – Jordi Bellmunt – Angel Carlos Aparicio

UTE Martínez Lapeña Torres Arquitectos Revetllat Ribas Esteyco

UTE Bru Lacomba Setoain SLP – Lks Ingenieria Scoop

UTE Glòries Equip 10+1 (Bosch Capdeferro Arquitectures, Josep Bunyesc Arquitecte, Francisco Cifuentes Arquitecte, Data Arquitectura i Enginyeria, Harquitectes Àrea Productiva, López Rivera Arquitectes, Núria Salvadó Arquitecta, David Sebastián Arquitecte, Ted'a Arquitectes, Guillem Moliner (unparelld'arquitectes, Vora Arquitectura)

Works

Una obra immensa, complexa i sostenible.

Les obres del nus viari de les Glòries transformaran un superfície de 27,6 hectàrees. Una enorme extensió per la que actualment passen 154.000 vehicles cada dia. Aquesta gran magnitud sumada als canvis que s'hauran de fer en la mobilitat fan que ens trobem davant d'un procés immensament complexe que exigeix una planificació molt acurada. Per això s'ha definit un calendari pautat en diferents fases amb l'objectiu d'evitar molèsties als usuaris de l'espai, optimitzar esforços i recursos i minimitzar l'impacte social, econòmic i ambiental a l'entorn. Primer es procedirà a la demolició de l'anell viari, una obra ideada amb el màxim respecte al medi ambient. El material de rebuig que generi es reaprofitarà per millorar la plaça. Això evitarà la sortida de 9000 camions per traslladar 45.063m3 de residus al port de Barcelona la qual cosa comportaria problemes de mobilitat i emissions de CO2. A més per al desmuntatge de l'anella s'utilitzaran sistemes de desconstrucció de baixa agressivitat reduint el soroll i la pols a l'entorn. Posteriorment, del 2015 al 2017, es construirà el nou parc de les Glòries i un túnel pel subsòl de la plaça que donarà continuïtat a la Gran Via, una de les entrades principals de la ciutat.

Fase 0: Obres prèvies
Novembre 2013 - febrer 2014

Adequació dels carrers dels entorns de Glòries i de la rampa d'accés de l'anella viària (banda muntanya).

Fase 1: Enderroc de l'anella viària
Març del 2014 al juny del 2014

Enderroc de l'anella viària (costat mar) i creació de la calçada central per a la futura circulació dels vehicles que transitin en sentit nord.

Fase 2: Enderroc anella
Juny setembre 2014

Enderroc de l'anella viària (costat muntanya) i consolidació del doble ramal en superfície de forma el·líptica per a la circulació dels vehicles.

Fase 3: Urbanització provisional
Abril 2014 - febrer 2015

Urbanització provisional dels entorns de Glòries, en paral·lel a l'alliberament d'espai públic a l'interior de la plaça durant l'enderroc de l'anella viària.

Fases finals
Gener 2015 – gener 2017

Construcció del túnel subterrani a la Gran Via.

Juliol 2015 - finals del 2017
Construcció del nou parc de les Glòries.

No need to wait

Urbanitzacions provisionals.

L'important procés de transformació de les Glòries es durà a terme amb la màxima cura possible per tal de fer la vida més fàcil als ciutadans. Les obres seran un llarg procés, però els veïns no s'hauran d'esperar a que acabin per començar a gaudir de l'espai. L'Ajuntament de Barcelona ja ha activat un programa per a la urbanització provisional dels entorns de Glòries. Durant l'enderrocament de l'anella viària, a mesura que es vagi alliberant espai públic a l'interior de la plaça s'hi faran diverses intervencions. Això permetrà crear espais pensats per a les persones com pistes esportives, horts urbans, exposicions o àrees de jocs infantils. Fins i tot s'instal·larà un observatori per a què tothom qui ho desitgi pugui seguir de ben prop l'evolució de les obres. D'aquesta manera els usuaris tindran al seu abast una gran varietat d' activitats esportives, lúdiques, temporals i de dinamització.

Activitats de proximitat

Esportives
- Petanca
- Pista poliesportiva (futbol sala, bàsquet, handbol)
- Pistes de voleibol
- Espai per patinatge
- Taules de ping-pong
- Circuit d'atletisme connectat als circuits esportius dels barris de l'entorn
- Zones d'estiraments i gimnàstica suau
- Tirolina

Lúdiques
- Àrees de jocs infantils
- Espai polivalent per a activitats culturals (música, teatre, titelles, espectacles populars, circ, cinema a la fresca)
- Espais d'estada amb mobiliari urbà
- Mural d'expressió ciutadana
- Hort urbà

Temporals
- Fira de la festa major del clot

Activitats per dinamitzar

- Punt d'informació
- Lloguer de bicicletes
- Exposició glòries
- Observatori de les obres de desconstrucció
- Viver d'alzines recuperades
- Intercanviador de transports públics
- Pèrgola

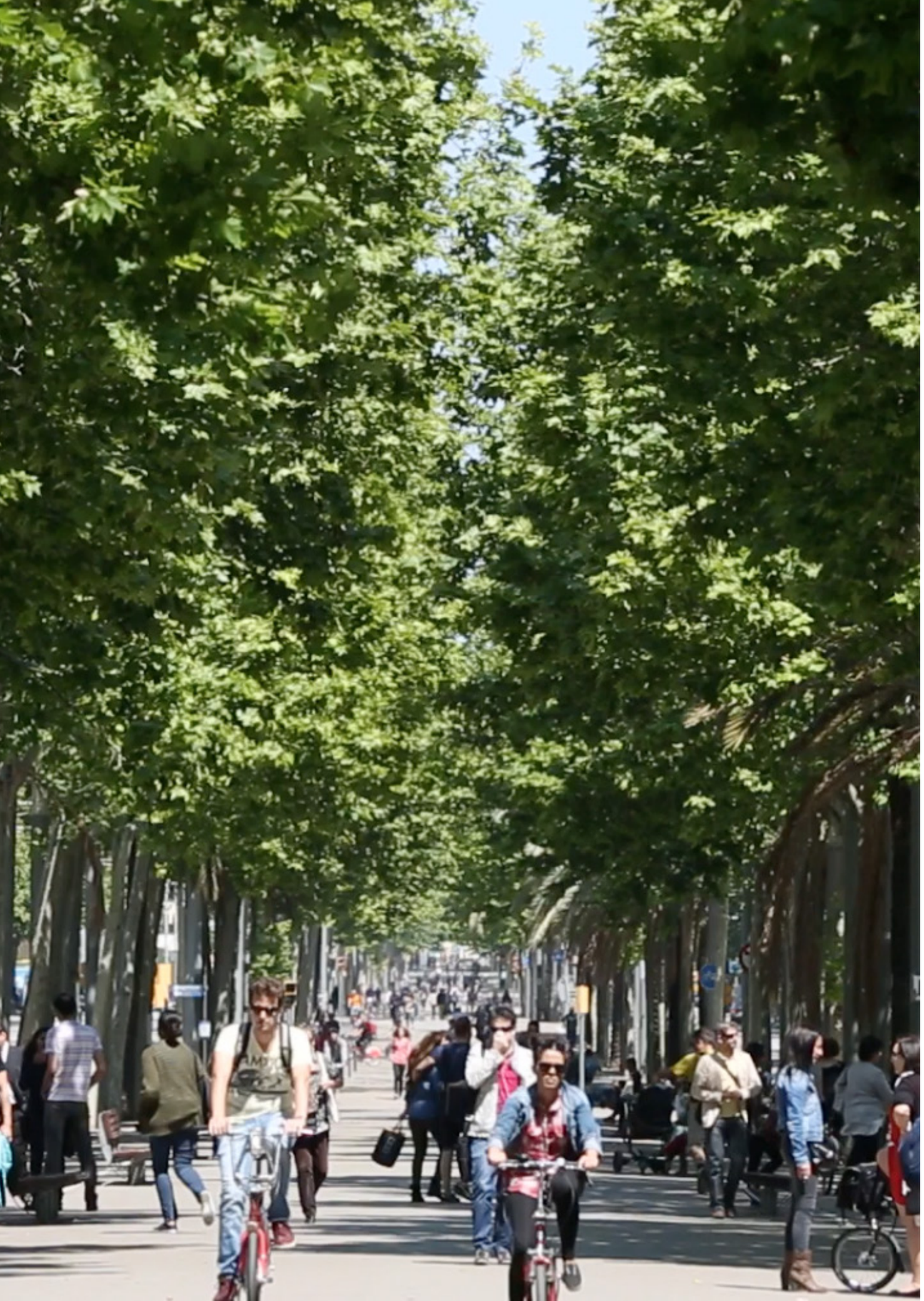

Integrating policies

El gran repte de coordinar un projecte polièdric

Una obra monumental i ambiciosa com la de les Glòries té un impacte transversal que afecta a temes tan diversos com el territori, l'activitat econòmica, la mobilitat o el desenvolupament social, cultural i educatiu de la zona que s'està transformant. És fonamental doncs abordar el projecte des de múltiples punts de vista i això requereix que en cada pas hi hagi una gran coordinació entre les diferents àrees municipals implicades.

Àrees municipals

Habitat Urbà
- **Espais Verds**
- **Cicle de l'Aigua**
- **Bimsa (obres)**
- **Planejament**
- **Gestió Urbanística**
- **Infraestructures**
- **Direcció de Smart Cities**
- **Habitatge**

Altres àrees

- **Mobilitat**
- **Mercats**
- **Promoció Econòmica**
- **Turisme**
- **Cultura**
- **Districte de Sant Martí**
- **Districte de l'Eixample**
- **Esports**
- **Gerència Municipal**
- **Barcelona Regional**

Canòpia urbana

Glòries és l'oportunitat d'oferir a Barcelona un parc extens, vegetal i confortable.

Glòries és extensa

Barcelona, concebuda per Cerdà com una ciutat de parcs i jardins, s'ha anat densifi cat i mineralitzant al llarg del temps. Mitjançant l'articulació de les necessitats locals i les aspiracions metropolitanes, Glòries és avui l'oportunitat d'oferir un parc extens, vegetal i confortable.

Glòries és múltiple

És l'ambició de proposar un punt de trobada per tots, al centre d'una realitat urbana complexa. Un lloc en el que les activitats, les generacions i les formes d'entendre la ciutat, es combinen i es potencien gràcies a la dimensió digital.

Glòries és un símbol

Emblema del dinamisme de la capital catalana, Glòries és una peça fonamental per la continuitat urbana, i representa el desplaçament cap a l'est del centre de gravetat de la ciutat. El nou espai alliberat permet recuperar els horitzons metropolitans ocults per la densitat de la trama urbana. El parc de Glòries es construeix sobre un sòl continu que uneix els barris, cosint l'actual fractura urbana. Un sòl lliure de trànsit motoritzat, on pren protagonisme l'intercanviador en el que convergeixen tranvia, autobus, metro i carril bici.

Els diferents eixos verds i cívics: Sagrera-Ciutadella, carretera de Ribes-Clot, Rec Comtal i Diagonal; esdevenen trajectòries peatonals continues i conectors ecològics a nivell urbà. Trajectòries directes o itineraris de deambulació, la seva superposició genera la densitat vegetal del parc. Una cobertura arbòrea fresca cobreix aquestes trajectòries, redibuixant els eixos històrics; densifi cant-se al sud del parc sobre l'espai intermodal; i desapareixent al nord, on els espais d'activitat i esbarjo s'obren al cel. Amb els arbres plenament desenvolupats, la canòpia vegetal s'inscriu en la linea dels terrats de la ciutat.

Una sèrie de nodes puntuen el parc. Intensifi cadors d'activitat i de biodiversitat, aquests nodes ritmen l'espai. Els micro-nodes, petits espais inaccessibles al public, actuent com a 'perles' de biodiversitat en la ciutat. Refugis indispensables per a la fauna i la fl ora, dinamitzen els conectors ecològics. En paral-lel, els macro-nodes dónen acollida a múltiples activitats i esdevenen els punts de referència del parc. Un camí confortable permet als passejants recòrrer els nodes més emblemàtics. L'experiència de Glòries s'explica a través dels diferents estrats: per sota o per sobre del sòl .. a l'ombra dels arbres o per sobre de l'skyline barcelonés.

Glòries és més que un parc: és un motor per a la transformació de la ciutat en un ecosistema urbà. Autosufi ciencia energètica, gestió econòmica dels recursos, empremta digital i efi cacitat dels desplaçaments, són alguns dels vectors destinats a desenvolupar-se més ampliament a la ciutat. Glòries és la pedra angular d'un nou dinamisme i del desplegament d'una estratègia ecològica a l'escala de la metròpolis catalana. Una natura confortable al servei dels ciutadans.

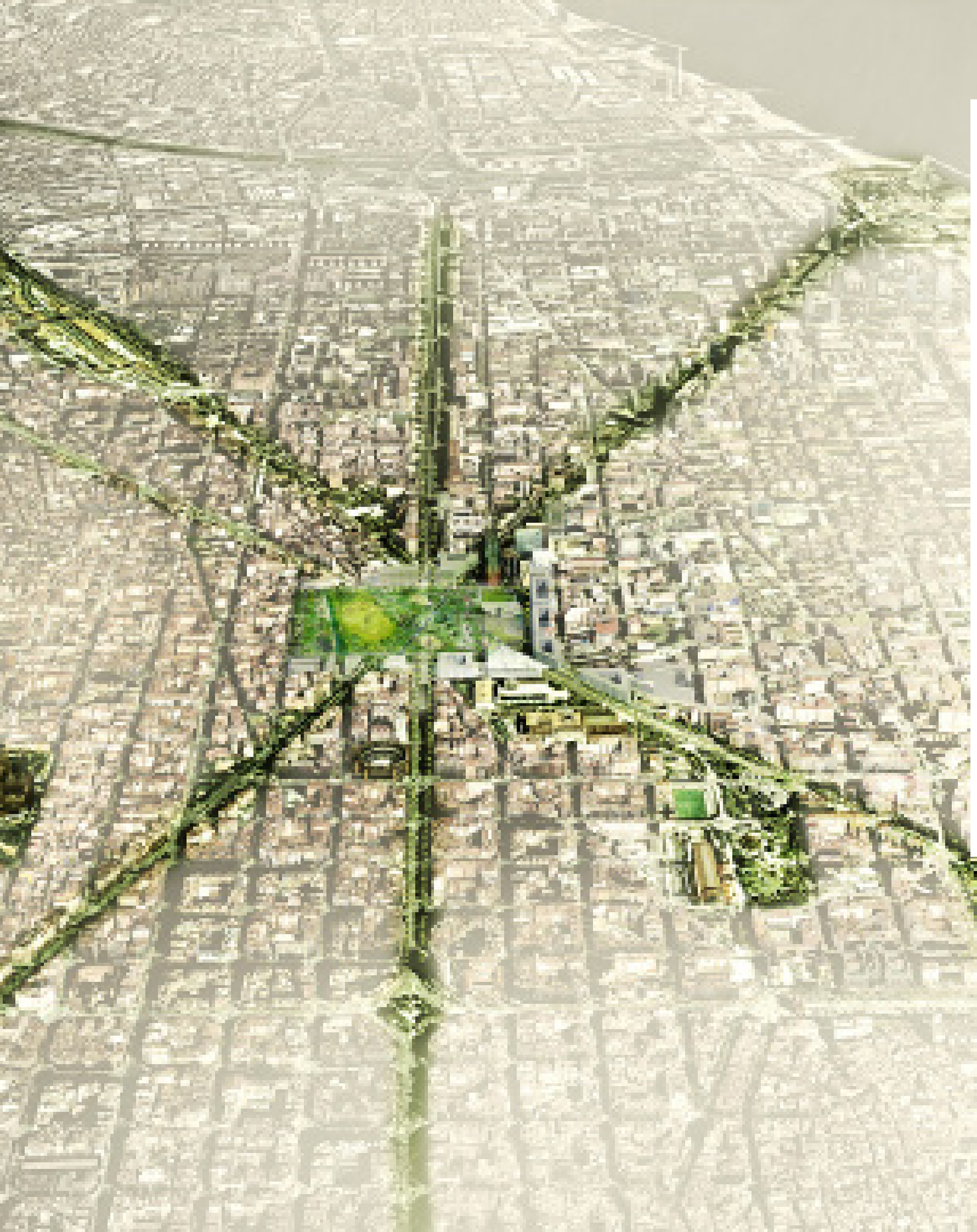

Les Glòries, el nou centre de Barcelona

Avantatges de la nova centralitat

El centre natural de la ciutat

A la Barcelona romana i medieval el centre estava delimitat per la muralla que protegia la ciutat. L'actual centre a Plaça Catalunya continua estan vinculat a aquest nucli històric. Però el creixement urbanístic exponencial que s'ha produït en els darrers dos segles ha assenyalat sempre cap a un nou centre natural: les Glòries. Això ja ho va veure Ildefons Cerdà al segle XIX però la gran importància d'aquest espai com lloc de pas i de confluència de línies ferroviàries de trànsit rodat ha impedit fins ara que es converteixi en el que sempre hauria d'haver estat: un centre molt més lògic i coherent que està just a la confluència de tres grans artèries que travessen la ciutat: La Gran Via, La Diagonal, i l'Avinguda Meridiana.

Renaturalitza la ciutat

Aquest nou centre aposta per una ciutat més verda i més tranquil·la immensa zona enjardinada del nou parc de les Glòries es convertirà en una peça fonamental d'un dels corredors verds més importants de la ciutat. Aquesta "diagonal verda" unirà la Ciutadella amb el Besòs i Collserola, tot passant per la Sagrera i Sant Andreu. I amb l'objectiu de pacificar el trànsit es farà un túnel que passarà per sota de la plaça i donarà continuitat a la Gran Via. D'aquesta manera es donarà prioritat al transport públic i a les bicicletes amb l'objectiu de d'aconseguir una ciutat més sostenible i habitable.

Interconnectarà equipaments

Establir el centre a Glòries permetrà relligar equipaments que s'han anat creant en els darrers anys dotant-los d'una coherència urbanística. Edificis d'última generació com el Disseny Hub, el mercat dels Nous Encants o l'Auditori tindran finalment un eix articulador. El nou espai esdevindrà un nou epicentre social, econòmic i turístic obert a tota la ciutadania.

2,6 ha per a nous equipaments d'escala urbana i de barri.

Sòl per a equipaments: 17.087 m2

Equipaments culturals de ciutat
- Disseny Hub Barcelona
- Nous Encants
- L'Auditori
- Teatre Nacional de Catalunya
- Fundació Vila Casas
- Universitats (UPF, UB i UOC)
- Arxiu de la Corona d'Aragó

Principals equipaments de de barri
- CEIP Els Encants
- CAP + CS Mental + Casal Gent gran + Habitatge dotacional C. Bolívia
- Escola bressol Sagrada Família
- Centre social intergeneracional Sagrada Família
- CAP + Centre de dia Sagrada Família - Fort Pienc
- Residència i centre de dia gent gran Clot-Camp de l'Arpa
- Sales polivalents i auditori Poblenou - Clot -Camp de l'Arpa

Un revulsiu econòmic

La transformació de Les Glòries significarà un important revulsiu econòmic i de generació de negoci per a la ciutat. Així, es crearan nous llocs de treball, nou habitatge lliure i protegit, la revalorització del ja existent, a més de l'impuls de sectors econòmics emergents (biotecnologia, TIC, energies renovables, disseny, etc.) instal·lats a la zona (Les Glòries, 22@ i Fòrum) tot afavorint la implantació de noves empreses a l'àrea.

Sectors econòmics emergents
- Biotecnologia
- TICs
- Audiovisual
- Sector energètic i ambiental
- Economia verda
- Indústries creatives i disseny

Obert a les persones

La implicació activa dels ciutadans i la corresponsabilitat són dos eixos centrals en la configuració de l'espai de les Glòries. La transformació de Les Glòries interconnectarà els cinc barris que hi limiten tot dotant-los de nous equipaments de barri i habitatge públic. Tot per aconseguir una ciutat més habitable i oberta a les persones.

- Població dels 5 barris: 165.000 persones
- 3,2 ha per a ús prioritari d'habitatge
- 1013 nous habitatges (506 públics)

Barris de l'entorn
- Fort Pienc
- Sagrada Família
- Parc i Llacuna del Poble Nou
- El Clot
- Camp de l'Arpa

“Estem treballant per fer de Barcelona una ciutat de cultura, coneixement, creativitat, innovació i benestar. Estem treballant per fer de Barcelona una ciutat per a les persones”

Xavier Trias
Alcalde de Barcelona

Ajuntament de Barcelona